А.Э.ХОЛЛИЕВ, Ғ.Д.ХОЛОВ, У.Т.НОРБОЕВА

ШЎР ТУПРОҚЛАР ШАРОИТИДА ЎСИМЛИКЛАРГА АГРОЭКОЛОГИК ОМИЛЛАРНИНГ ТАЪСИРИ

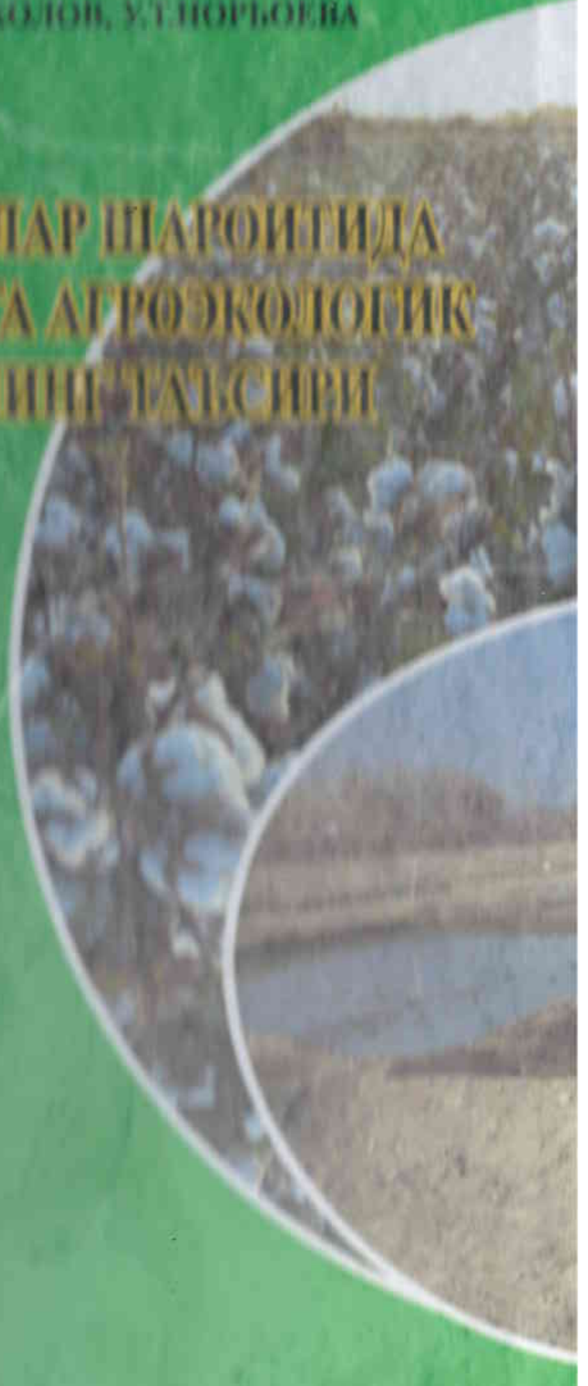

МОНОГРАФИЯ

ISBN 978-9943-8077-8-5
9 789943 807785

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

А.Э.ХОЛЛИЕВ, Ё.Д.ХОЛОВ, У.Т.НОРБОЕВА

ШЎР ТУПРОҚЛАР ШАРОИТИДА ЎСИМЛИКЛАРГА АГРОЭКОЛОГИК ОМИЛЛАРНИНГ ТАЪСИРИ

МОНОГРАФИЯ

“Дурдона” нашриёти
Бухоро – 2022

УЎК 631.445.52:631.95
40.33
Х 72
Холлиев, А.Э., Холов, Ё.Д., Норбоева, У.Т.
Шўр тупроқлар шароитида ўсимликларга агроэкологик омилларнинг таъсири [Матн] / А.Э. Холлиев, Ё.Д. Холов, У.Т. Норбоева .-Бухоро : "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona, 2022.-116 б.

КБК 40.33

Монографияда шўр тупроқлар шароитида ўсимликларга агроэкологик омиллар таъсири бўйича амалга оширилган тжрибалар асосида олинган илмий маълумотлар келтирилган. Монографиянинг айниқса, шўр тупроқларнинг эко-мелиоратив ҳолати, ўсимликларга шўрланиш ва намликнинг таъсири, Бухоро воҳаси шўрланган тупроқларининг экологияси, ўтлоқи -аллювиал тупроқлар, сур тусли -қўнғир тупроқлар, чўл- қумли тупроқлар ҳамда физиологик кўрсаткичлар ва маҳсулдорлик ўртасидаги ўзаро корреляцион боғлиқлик бўлимлари кенг таҳлил қилинган ва илмий асосланган.

Келтирилган маълумотлардан экология, ўсимликлар экофизиологияси, ўсимликшунослик, тупрокшунослик ҳамда пахтачилик соҳасида илмий тадқиқот ишларини олиб бараётган изланувчилар ва шу соҳага қизиқувчилар фойдаланишлари мумкин.

Тақризчилар:
биология фанлари доктори, профессор **С.Б.Бўриев**
биология фанлари номзоди, доцент **Ф.Х.Жумаев**

Монография Бухоро давлат университети Илмий-техник кенгашининг 2021 йил 28 сентябрдаги 1-сонли йиғилиш қарори билан нашрга тавсия этилган.

ISBN 978-9943-8077-8-5

КИРИШ

Дунёда ерларни мелиорациялашнинг асосий вазифалари – шўрланишни камайтириш орқали тупроқ унумдорлигини ошириш, қишлоқ хўжалик ўсимликларидан юқори ва сифатли ҳосил олиш ҳамда қўриқ ерларни ўзлаштиришдир. Мелиоратив тадбирлар тизимлари ҳар хил табиий шароитдаги минтақалар учун турлича бўлиб, бу борада илмий асосланган тадбирларни ишлаб чиқиш ва тупроқ хоссаларини чуқур ўрганишни тақозо этади.

Жаҳонда қишлоқ хўжалиги соҳасида ерлардан оқилона ва самарали фойдаланиш дунё микёсида доим бош масала бўлиб келган. Бу айниқса, аҳоли сони ва озиқ – овқат маҳсулотларига бўлган талабнинг узлуксиз ошиб бориши билан бевосита боғлиқдир. Сув заҳираларини оширишнинг ноанъанавий усуллари ва манбаларини излаш, режалаштирилган сув заҳираларидан суғориладиган минтақада етиштирилаётган экинларни суғориш, шўрланган тупроқларни ювиш ҳамда бошқа агромелиоратив усулларни ўз вақтида, меъёрида ўтказиш, сув заҳираларидан фойдаланиш тартиби, меъёри ва технологияларининг илмий-амалий асослари яратилмоқда.

Ҳозирда республикамиз қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини изчиллик билан жадаллаштириш, ер фондидан оқилона фойдаланиш, суғориладиган ҳар бир гектардан олинадиган ўсимликлар ҳосилдорлигини, унинг иқтисодий самарадорлигини ошириш билан боғлиқ муаммолар ечими ишлаб чиқилмоқда. Бу борада тупроқ унумдорлигини сақлаш, уни йил сайин мунтазам ошириб бориш муҳим вазифалардан бири ҳисобланади. Шўрланган тупроқларга қарши курашиш, суғориладиган ерларнинг мелиоратив ва экологик ҳолатини яхшилаш, илмий ва амалий жиҳатдан баҳолаш, тупроқ ва сув ресурсларидан самарадор фойдаланишни тартибга солиш йўллари ишлаб чиқилди. Ўзбекистон Республикасини Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947 сон Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар

А.Э.ХОЛЛИЕВ, Ё.Д.ХОЛОВ, У.Т.НОРБОЕВА

ШЎР ТУПРОҚЛАР ШАРОИТИДА ЎСИМЛИКЛАРГА АГРОЭКОЛОГИК ОМИЛЛАРНИНГ ТАЪСИРИ

МОНОГРАФИЯ

Muharrir: *A. Qalandarov*
Texnik muharrir: *G. Samiyeva*
Musahhih: *Sh. Qahhorov*
Sahifalovchi: *M. Bafoyeva*

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 25.04.2022. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog`ozi. Bosma tobog`i 7,2. Adadi 100. Buyurtma №169.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ
"Durdona" nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko`chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45